

Hatalmas megfigyelési anyagot kaptunk, amint ez az észlelőlistából is látszik, túlnyomórészt vizuális téren. Július 14—30. között egy éjszaka kivételével mindegyiken folyt megfigyelőmunka, olykor 6—7 helyszínen, 20—25 észlelő által. Szinte folyamatos adatsor érkezett Oroszlányból, Szomolyáról és Mogyorósbányáról — az utóbbi két helyen az észlelőtáboroknak köszönhetően. S természetesen a hosszú derült, száraz, már-már sivatagi időjárás "közreműködésével". Bárcsak más hónapok is ilyen gazdag termést hoznának!

Hogy most csupán észlelési statisztikát és általánosságokat mondhatunk, persze éppen ennek a "gazdagságnak" a következménye. Az adatok számítógépre vitele intenzíven folyik. De ez csupán az egyik ok. Sajnos ismételtlen át kell némiképp alakítani kiértékelési rendszerünket, hogy igazodjunk a Nemzetközi Meteoros Szervezet által használt szabványokhoz. Ezek nem mindig egyértelműek — láthatóan más szervezetek is a mieinkéhez hasonló elvi nehézségekkel küszködnek. Elsősorban pl. egy jól használható radiánskatalógus hiányzik. De az is elképzelhető, hogy a rajok fejlődése annyira dinamikus — különösen kisebb, alig ismert áramlatok esetében —, hogy a kevés adat nem enged biztosabb radiánsmeghatározást. (Ezen persze megint csak három dolog segítené: észlelés, észlelés, észlelés!)

Az általános rajstatisztika képből ezúttal csak egy dolgot emelnénk ki: a számos szép capricornida-meteor feljegyzését. Többen emlegették a szép hosszú, olykor a fél eget átszelő lassú, fényes meteorok feltűnését. Remélhetőleg egy részletes feldolgozást közölhetünk rövidesen a rajról.

Négy tűzgömből érkezett be külön beszámoló Kónya A. és Kelley I. jóvoltából. Kónya 16/17-én éjszaka (23:07 UT) holdészlelés közben lett figyelmes egy nagyon erős, vakító fényű jelenségre (-6^m -t adott meg). Kezdőpontját csak a nyoma alapján becsülte, ez 5 s-ig látszott sárgás színben. Kelley 27/28-án két tűzgömböt is látott egymás után (19:26:22 és 19:30:18 UT), mindkettőt sűrű fátyolfelhőzeten keresztül. A csillagok szinte nem is látszóttak, a gyors, villanásszerű jelenségek délről északra tartottak. 29/30-án 23:15:56 UT-kor ismét Kónya jegyzett fel egy -5^m -s zöldesfehér gyors tűzlabdát, 2 s-es, szintén zöldes nyommal. Az utóbbi három jelenség aquarida-rajtag volt. Az irányukon és gyors voltukon kívül jellegzetes színárnyalatuk (kék, zöld) is szépen utal erre. A július végi zöld tűzgömbök hosszú évek óta emlékezetesek az "öregebb" meteorosoknak.

(tey)

ÉSZLELD AZ ORIONIDÁKAT!

Idén különösen szerencsésen alakul az Orionidák maximum-időpontja (kedvező holdfázis és a hármas ünnep). Nagyon jó holdfázis mellett készülhetünk az elmúlt években oly sokat emlegetett Orionidák megfigyelésére. Az időjárás ebben az időszakban általában kedvező, az őszi-téli csillagos ég pedig kellemes látvány a szemnek.

Mire számíthatunk? Az Orionidák az év egyik leggyorsabb raja, így villanásszerű, igazából nem túl látványos meteorokat ad. Az áramlat aktivitása nem változott jelentősen a vele kapcsolatban álló Halley-üstökös elvonulása okán. Maximumkor óránként 10—20 meteorra számíthatunk, amely fele-harmada a Perseidák aktivitásának. Hangsúlyozzuk, hogy az Orionidák

hajnali raj! Megfigyelését éjjél után érdemes elkezdni, az igazi "potyogás" hajnalban várható. Radiánsa az Orion felső részén található, hajnalodás előtt egy órával delel.

Az időszak (és egész október—november) csemegéi viszont a fényes, sár- ga, nyomot hagyó taurida-meteorok, tűzgömbök. A két raj radiánsa nagyon közel fekszik egymáshoz, tagjaik azonban könnyen megkülönböztethetők egymástól sebességük alapján. Észlelés közben okvetlen jegyezzük fel a rajtagságot (a pályarajzolástól függetlenül is). Ha nagymennyiségű meteor hullana a maximum környékén, eltekinthetünk a rajtagok berajzolásától, azonban az időpontot és a fényességet mindenképp jegyezzük fel. Más meteorokat viszont rajzoljunk ekkor is, hiszen enélkül fontos aktivitási információk vesznének el.

Az ünnep alatt megfigyelőhétvégét szervezünk, előreláthatólag Dágon. Kérjük aktív meteorosainkat, akik résztvennének a csapatmunkában, jelentkezzenek a rovatvezetőnél. Kellemes időt, szép őszi éjszakákat kívánunk!

Meteoros találkozó Violauban

A tavaly októberi balatonföldvári találkozó után idén a németországi Violauban gyűltek össze az európai meteorészlelők, hogy beszámoljanak az elmúlt évben elért eredményekről. A szeptember 6—9. közötti IMC'90 színhelye az Augsburghoz közeli, mesés környezetben fekvő Violau kisközség, pontosabban a Bruder-Klaus Heim nevű intézmény volt, amely főként oktatási feladatokat lát el: diákcsoportokat fogad, nyári táboroknak és különféle rendezvényeknek ad otthont. A szép és óriási főépülethez egy fantasztikus felszereltségű bemutató és amatőr csillagvizsgáló, egy sok fantáziával kialakított és fejlett technikával felszerelt kiállítás, valamint egy kisplanetárium tartozik.

A meteoros konferencián — amelyre egyébként ezen a helyen már másodszor került sor — 12 ország mintegy 60 amatőr- és szakcsillagásza vett részt, a legtöbben persze Németországból és Nyugat-Európából. A kelet-európai vendégek száma — nyilván anyagi okokból — kevesebb volt, mint tavaly. Hazánkat hárman képviseltük: Horváth György, Süle Gábor és jónagam. Sok előadás el is maradt, mert a szovjetunióbeli előadók sem jöttek el.

Ott volt viszont a szibériai Tomszk Egyetemről Gennagyij Andrejev, aki tavalyi előadásán még mint tervről számolt be a Tunguz-meteorit 1908-as becsapódásának színhelyére indítandó expedícióról. Erről hallottunk több előadást is, a kutatócsoport egyik jugoszláv tagja, Korado Korlevics pedig dia- és filmvetítést tartott a kalandos akcióról. A cél a meteoritbecsapódás által kiváltott hatások (biológiai, geológiai stb.) tanulmányozása, ill. meteoritdarabok utáni kutatás volt. Ez utóbbi sikerére azonban rendkívül kicsi az esély, mivel az esemény óta több mint 80 év telt el, és a helyszínt sűrű mocsaras erdő borítja. Ennek ellenére jövőre újabb expedíciót szeretnének indítani.

A konferencia "sztárvengéde" Zdenek Ceplecha volt, aki a legismertebb meteorkutatók közé tartozik már évtizedek óta. Ő a Csehszlovák Tudományos Akadémia Ondrejovi Obszervatóriumának munkatársa, ahol a meteorkutatók az egyik fő profil. Előadásának témája a meteoritok voltak: pályáik, fő típusaik, a légkörbe zuhanásuk fizikai problémái. Beszélt tűzgömbfotózó hálóz-